

Goerwells Juridiska Byrå
 S. W. Goerwell,
 256 Main St. Winnipeg, Man.
 Kontor: 22 959. Bostad: 22 748.

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN IS THE LARGEST AND HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

THE SWEDISH CANADA NEWS

ARG. (YEAR) 37.

(Lösnummer 10 Cts.)

WINNIPEG, MANITOBA,

TORS DAGEN DEN 3 JANUARI 1929.

Nr. 1

En appell för samlings.

Advokaten S. W. Goerwell manar svenskarna i Canada att samla i enighetens och brödraskapets tecken.

Ur ett tal hållet vid Nordens julfest.

S. W. Goerwell

Vid sjukhjälpföreningen Nordens julfest i Winnipeg onsdag jul höll advokaten S. W. Goerwell ett anslående tal över samlings bland svenskar i Canada. Ur det innehållsrika talet återgiva vi:

Jag skulle vilja begagna detta tillfälle, då en stor skara av oss äro samlade att fira minnet av kärlekens och försönings stora och allmänskliga centralfigur, att säga några ord i samband med ämnet: "varför äro vi just här i kväll?"

Över allt kring jorden dit hans evagellum nått firas i dag frälsarens födelse. På ljudtråden ställen i denna stad firas denna högtid på hundra olika sätt, och jag skulle vilja tillägga, i många fall på ett mera storstatligt sätt än vi fira den här i kväll. Dock, det är hit vi samlats, vi bröder och systrar i församlingen, ej blott bröder och systrar ur församlingens, eller från mänsklig synpunkt, utan i en ännu inkräntare bemärkelse, nämligen bröder och systrar av samma ras. Vi hava gått förbi alla andra platser, där de tusende ljusen locka, och ståtliga program fresta och hava kommit hit, i all enkelhet och försämning, att fira denna stora högtid på vårt eget sätt.

Detta måste hava någon djup och mäktig orsak. Av alla möjliga religiösa samfund, medlemmar av olika församlingar, samlas vi här i all enbetslighet och samförstånd. Små tvister hava lagts på hyllan, kanske för att tagas med igen i morgon, små förtret hava stoppats undan, måhända för att sökas fram i morgon. Vår för... Jo, därför att det stora som

Fortsätt. sid. 3.

Veckan Sverigekrönika.

Nobelfesten — årets stora be- märkelsedag på det vetenskapliga området i Sverige — firad under övliga former i huvudstaden.

For S. C. T. av Y. M. Wilhelmson.

STOCKHOLM 19 december 1928. Helgen närmar sig nu med stora steg. Stockholm har rustat för att på ett värdigt och traditionsenligt sätt fira årets julfest. Kungsgatan har klättas i festlig skrud. Girlander och ramper av ljus stråla ner över en förvånad men begestrad mänsk- lighet, som får bråttom att i det vackert skyltade affärerna tillfredsställa sin såsengenliga köplystnad. Mitt framför Konserthusets reser sig en praktig gran med julens stjärna i toppen. Snart skall helgens allvar be- härska den svenska huvudstaden.

Nog tycktes det som om all den tindrande grannliten kommit till för att hälsa Nobelstiftelsens celebra- gäster, då dessa idag infunno sig för att i Konserthusets stora sal till- stå Nobelfest. Atminstone ville man så gärna tro detta, och det är då sä- kert, att den vackra ögonfågeln bidrog till att höja stämningen till festglädje för de högtidsskildra cele- briteter, som inbjüds att övervara festen. Närvarande voro de kungliga med konungen och kronprinsen i spet- sen, representanter för regeringen och diplomatiska kåren samt allt vad huvudstaden hade av vetenskapligt och vittort folk. Av årets pristagare hade blott tre personligen infunnit sig för att lyfta sina utmärkelser, de båda tyska professorerna Windaus och Wieland samt Fru Sigrid Und- set. Professor Nicolle samt hans landsman, Henri Bergson, vinnaren av 1927 års Nobelpris, hade där- emot ej varit i tillfälle att komma till staden.

Konsertföreningens orkester inled- de högtidligheterna med Södermans Ouverture till "Orléanska Jungfrun". Därefter bestes talarstolen av No- belkommitténs ordförande, professor Henrik Schück, vars hälsningstal som alltid formade sig till en under- örande oration. Med glänsande väl- talighet beskrev professor Schück, hurasom vetenskapen givit oss vad sagan fantasiar om, och till och med givit oss det i ännu mera fulländad form. Den tid i vilken vi leva, sade han, är kanske mer än någon annan vetenskapens tidsålder. Sagos dröm- mar ha blivit verklighet. Den flygan- de kofferten i H. C. Andersens saga — tolkfantasiens obehärliga luftskepp — har förvandlats till ett verkligt: trolspekeln, tack vare vilken man kunde skåda tilldragelser, som timade på avstånd av tusentals mil, kommer snart helt visst att ersättas av den fjärrfotograf, på vilken man för när- varande arbetar. Men vetenskapen har till och med hunnit längre än sa- gan. Icke ens i Tusen och en natt kan sagoprinsessan i Bagdad samtala med sagoprinsessan i Kairo, ty över- radion förtogade icke ens den under- bara lampans andar. Forsknings

Artificiell korsning av ett stort antal av importerade vetearter och ut- vecklingen av de nya försöken med utval av bestående varieteter har frambragt en veteart, som givit Cana- das främsta rangplatsen bland världens veteproducerande länder, säger mr. Newman. Han medger att för- dens fruktbarhet och gynnsamma kli- matiska förhållanden också vore vik- tiga faktorer. "Men utan försök att överträffa de gjorda beträffande så- darna punkter som avkastningsför- måga, hastig mognad, stråstyrka, mal- nings- och bakkingskvalitet, kan vår överlägsenhet ärovtvåsligt," anmärker mr. Newman.

Det kan tryckt påstås att i få länder, om i något, har arbetet av den veten- skapliga odlarens mera direkt och vä- sentligt bidragit till nationellt väl- stånd i Canada, förklarar mr. New- man. "Han har givit Canada vete- arter, vilka årligen ökat värdet av den canadensiska produktionen med miljoner dollars och har förvandlat vad som en gång var en tyllig ha- rardärtad sysselättning utgenom de vidsträckt områdena i västra Cana- da, till ett relativt säkert och in- komstbringande företag."

De mest brännande frågorna. Frambringandet av en veteart som kombinerar en hög avkastning och

Fortsätt. sid. 2.

M:me Refontain siar om det nya året.

Som våra läsare säkerligen erinra sig besökte en av S. C. T:s medar- betare tidigt i januari månad i fjol den värdeaktiga serikan M:me Refontain i hennes idylliska hem i det lilla vackra samhället Jacksonville utan- för Winnipeg.

M:mes spådomar väckte ganska stort uppmärksamhet, speciellt bland svens- skarna här i landet, för vilka M:me varit nog iaktvårdig att tilläta framtidens horoskop. Det var därför med största spänning jag i ett tidigt på självaste nyårsaftonen steg av det lilla postade C. N. R:tåget och med ett snyornat "Hallo" besvarade stations- agenten välkommen till Jacksonville.

Det knarade under skorulan, när jag i den härliga vintermorgons lugn vandrade den snöklädda vägen till M:me Refontains eleganta bo- stad i fransk medeltidstil. En del förändringar hade gjorts utanför en- trén, som nu ombyggt i vacker ter- rasseform. Vid sidan av huset hälls M:me låtit uppföra ett stort garage i vilket hagnen Budd var sysselsatt

bland de eleganta Rolls Royce-bilar- na, medan man från det angränsande stallet hörde hovskrap och muntra gnäggningar från de bägge vita full- blodsraberna, som M:me fick mot- taga som en särskild hedersbevisning från drottning Marie av Rumänien efter att hava givit den stolta rumän- ska änkedrottningen en del betydell- sefulla "tips" angående Wall streets bankirer.

Jag knackade diskret på dörren. En ung dam, synbarligen M:mes sekreterare, öppnade för mig och bjöd mig stiga in i det om utskott- smak vittnande mottagningsrummet. Rummet var sig likt från föregående år. Stockvedsbrasan i eldstaden flammade muntert och värmande kat- ten Afroditte, den gamla hävdorpsun- na väktaren av den hemlighetsfulla kristallen, myste belåtet i gungsto- len. Korpen Magnificus såg jag där- emot inte till.

Fortsätt. sid. 7.

ÅRET SJUNKER.

Nu gleder året bort i korta, tysta dagar, som vita stå kring nejdens gamla hus, det skimrar svagt av rött igenom glesa hagar, när himlen tändes sina klara ljus och skymning fallar blå och tittar stilla in och gjuter ro i hetsad själ, i min.

Jag vill bli ett med skymningen och natten. Må tiden stå, den kräver blott, ej ger. Jag är sylvesterbarn — jag älskar frusna vatten och snöig skog, där livet stelnat ner. Jag är gränso mellan mörkt och ljus, och verkligheten ej, men aningen mig tjust.

Glid in i natten, är av jäkt och möda, med blom, som vissnat, hopp som slocknat ut! Du har det gott, som samlats till de döda — Hur lycklig den, som mognat nått till slut! Men ståla över tidens svarta rand, du evighetens tecken, höra stjärnebrand.

GIOVANNI LINDEBERG.

"Co-operative International" stöder den canadensiska co-operativa rörelsen.

Expert diskuterar värdet av experimentalstationernas undersökningsarbete.

En varietet som förenar god avkastning, motståndskraft mot sädesrosten och god bakkingskvalitet, det mest brännande problemet.

Ottawa, 28 dec. Värdet av cana- das årliga veteöskor har ökat med mer än hundra milj. dollars genom införandet av överlägsna vetevarie- teter och genom gjorda försök av ve- tenskapligt framställning.

Denna upplysning erhöles i en in- tervju här i dag med L. H. Newman, Dominion spannmålsexpert, beträff- ande framgången av det undersök- ningsarbete, som verkställts i skil- da experimentalstationer av det fe- derala jordbruksdepartementet.

Artificiell korsning av ett stort antal av importerade vetearter och ut- vecklingen av de nya försöken med utval av bestående varieteter har frambragt en veteart, som givit Cana- das främsta rangplatsen bland världens veteproducerande länder, säger mr. Newman. Han medger att för- dens fruktbarhet och gynnsamma kli- matiska förhållanden också vore vik- tiga faktorer. "Men utan försök att överträffa de gjorda beträffande så- darna punkter som avkastningsför- måga, hastig mognad, stråstyrka, mal- nings- och bakkingskvalitet, kan vår överlägsenhet ärovtvåsligt," anmärker mr. Newman.

Det kan tryckt påstås att i få länder, om i något, har arbetet av den veten- skapliga odlarens mera direkt och vä- sentligt bidragit till nationellt väl- stånd i Canada, förklarar mr. New- man. "Han har givit Canada vete- arter, vilka årligen ökat värdet av den canadensiska produktionen med miljoner dollars och har förvandlat vad som en gång var en tyllig ha- rardärtad sysselättning utgenom de vidsträckt områdena i västra Cana- da, till ett relativt säkert och in- komstbringande företag."

De mest brännande frågorna. Frambringandet av en veteart som kombinerar en hög avkastning och

Småplock från intern. Svenskhuset i Win- nipeg.

När skådespelarna var "bar-keeper". — God musik på prärien. — Buffelhjordarna växer. Till en skeppares minnelse.

Byggs oarmhjärtade brev.

När skådespelarna var "bar-keeper". Indian Head, Sask., har många saker att berömma sig över, som till exempel den där förlagda stora ex- ker att berömma sig över, som till okunniga om att den kände engel- ske skådespelaren Gordon McLeod, vilken nu genomreser västern med "A Bill of Divorcement", om man nu får tro tidningen "Vancouver Star", en gång arbetat som "bartender" i denna stad. Från denna syssel- sättning flyttade han sedan och tog anställning vid experimentalfarmen. Lönkådespelaren spelade många olika roller första gången han var i Canada, vilket inträffade strax ef- ter boerkriget. Han reste då från den ena platsen till den andra. I 18 månaders tid levde han i när- heten av Victoria, sedan flyttade han hit och dit på prärien, men återvände slutligen till England, dock blott för att efter en tid begiva sig till Syd- amerika. Strax innan skeppet av- gick knackade dock lyckan i form av en teaterdirektör på hans dörr, och från då till nu har scenen varit denna flyttfågels arbetsfält.

Det finns god musik på prärien. Två huvudstäder på prärien kun- na nu skriva över att ha symfon- orkestrar, nämligen Regina och Ed- monton. Den senare har allaredan gett sin nionde och mycket lyckade säsong, medan den förra är sju år gammal. Edmontonorkestrers ledare heter Vernon Barford; Reginas Knight Wilson. Under vintern kommer Re- gina att få höra Strauss berömda valser från Rosenkavaljeren, tvänne av Mendelssohns skapelser, och Fido- towa Marthas overty, jämte en massa andra goda musikverk. I Edmon- ton värest Mozarts Jupiter symfoni allaredan blivit framförd denna sä- song kommer ett Tchaikowsky-pro- gram av den gästspelande musik- ledaren Frederick Holdsworth att presteras, varjämte under vin- terns lopp tillfälle kommer att ge- vas att höra mästare som Grieg, Co- lderidge-Taylor och Sir Arthur Sullivan.

Buffelhjordarna tillväxa. Det är nu endast några och tju- go år sedan Michael Pablos 300 buff- lar, allt som återstod av de en- inköptes av regeringen och inhägnas norr om Wainwright och Elk Island. Nu är hjorden 17,000 bu- skap stark, och för varje år trans- porteras alltförå norrut mot Fort Smith, eller slaktas för väd, av dens kött och hudar. Buffelns fram- tid kan anses vara säkerställd, och kommer Sir Wilfrid Lauriers

Canadensaren har visat att co-opera- tionen är en frivillig och icke en framtvängd föreningskraft fram- håller experten H. C. Grant.

Saskatchewan Pool Elevators, Ltd. har för närvarande 945 elevatorer, vilka handhaft i medeltal 122,000 bu- shel spannmål per elevator. Totala leveransen till Sask. Pool Elevators var i medio av december ungefär 115,000,000 bushels.

Gradering av spannmål kommer att diskuteras vid de co-operativa skolor, som stå under ledning av Sask. ve- tepool under det kommande året. De tre första mötena kommer att hål- las å följande platser och tider: tors- dagen den 3 januari i Edenwold; fre- dagen den 4 januari i Balgonie och lördagen den 5 januari i Grand Cou- lee. Representanter för Vetepoolen, U. F. A. och regeringens inspektions- departement i Winnipeg komma att närvara vid dessa skolmöten och in- spektion och gradering av spannmål kommer att fullt demonstreras. Man kommer att avhålla tre sammankom- ster per dag, klockan 9.30, f. m. 2.30 och 8 e. m.

Torsdagen den 3 januari kommer utsändat en adress över CJB.R. di- ostation av samma art som dialo- gen av den 13 dec. Programmet ut- ökas med musik av El Jays orkester Regina. Radiofördraget den 19 jan. kommer att hållas av T. C. Bye, su- perintendent för division "G" av Sask. Pool Elevators.

Kontraktformen, organisationssty- pen, och det erhållna priset åstad- kommer icke en co-operativ rörelse i västra Canada. Själva i det hela består av dessa mer eller mindre på- tagliga vinster, som höjer folkets moral, breddar basen av demokratien och värvar farmare av olika nation- alitet, olika religion, rik eller fattig i arbete för gemensamma intressen. Den canadensiska poolen är ekono- miskt sund, står under god ledning och tillväxer för varje dag. Men det är mer än så. Canadepoolerna ha visat att co-operationen är en frivillig och icke en framtvängd föreningskraft.

H. C. Grant.

UPPLYSNING FÖR MÅN
 Ni kunna förtjåna 5-12 dollars per dag.
 Vi utbildar Eder i våra stora verkstäder för väl betalda arbe- ten, såsom elektriska-ingenjörer, motormekaniker, murare och ka- nelliggare.
 Vi undervisar med arbeten, inga böcker. Tillskriv eller uppsök vårt kontor.
 HYDRO-ELECTRIC SCHOOL
 564 1/2 Main street.

Svenskhuset i Win- nipeg.

Byggnadskommitténs ordföran- de Charlie Bruzell bringar en- nyvarshällning till svenskar i Canada och U. S. A.

En mening till alla svenska föreningar.

Hur går det med det svenska föreningshuset i Winnipeg, frågade vi häromdagen byggnadskommitténs ordförande Charlie Bruzell när vi på nyårsdagen såg honom på väg uppåt den på sista tiden av en del s. k. "skandinaviska" element så illa till- byggade Logan ave.

Svenskhuset, jo, det må Ni tro, det skall bli klart på tegelstenför- säljningen nu på nyåret. Vi ha ju haft så mycket på hösten som upp- tagit vår tid, fester och basarer och allt möjligt annat, så vi haft liten el- ler ringa tid att på verkligt allvar arbeta för ett svenskarhus i Win- nipeg.

Jag nämnde med fler svenske- skarnas hus — ty ett sådant skall- det bli. Visserligen kommer in- tiativet från Vasaorden och dis- tinctivt vill också denna orden be- vaka sina intressen i detta företag, när det en gång blir realiserat och färdigt. Men de övriga svenska orga- nisationerna i Winnipeg måste för- stå att de äro eller kanske bör — på skolkans nuvarande läge säga, bli en lika delaktiga i Svenskhu- sets användande. Vi önska, som natu- ligtvis alla förstätt, att vårt hus skall bli den enande och samlande län- ken mellan svenskarna i Winnipeg. Det skall bli en hemstad, en fristad gett sin nionde och mycket lyckade säsong, medan den förra är sju år gammal. Edmontonorkestrers ledare heter Vernon Barford; Reginas Knight Wilson. Under vintern kommer Re- gina att få höra Strauss berömda valser från Rosenkavaljeren, tvänne av Mendelssohns skapelser, och Fido- towa Marthas overty, jämte en massa andra goda musikverk. I Edmon- ton värest Mozarts Jupiter symfoni allaredan blivit framförd denna sä- song kommer ett Tchaikowsky-pro- gram av den gästspelande musik- ledaren Frederick Holdsworth att presteras, varjämte under vin- terns lopp tillfälle kommer att ge- vas att höra mästare som Grieg, Co- lderidge-Taylor och Sir Arthur Sullivan.

Vasaordens medlemsantal i Cana- da har nu överskriftit 1,000-talet, vilket berättigar distriktloven att sända Vennens supplement till Storlo- vet i juni månad i New York. Som jag är suppleant för storlovede- legat blir jag troligen anmodad att resa och komma då att begära rätt att få framlägga vår ställning inför storlo- vet beträffande distriktloven. Jag har naturligtvis ingen aning om vi kun- na utverka en donation härifrån, men försöka skada ju ej. I alla fall han jag få framlägga ställningen för dis- triktlovens delegater och därigen- om mana dem till moraliskt under- stöd för vårt byggnadsprojekt.

Det är naturligtvis möjligt att tegelstenförsäljningen icke kan giva oss alla de pengar vi behöva, men då hoppas jag en aktietekning skall kunna företas så att de resterande beloppen kunna samlas på så sätt.

Fortsätt. sid. 4.

Pool- och marknadsnotiser.

Kreatursuppfödare i Sask. ha alla skäl att vara nöjda med de vunna premierna vid årets vinterutställning i Toronto, Chicago, Ottawa och Guelphont. Nämnas bör att kalkon- uppfödare i Ont. voro mycket förvä- nade över storleken och kvaliteten av kalkonen, som utställts av R. H. Stapleton i St. Louis, Sask. Förjan- de är ett sammandrag av de priser, som erövrades av Sask.

Mr. Johnson fortsätter med att på- visa hur Canada åstadkommer en växelverkan genom att giva de brit- tiska varorna en gynnsam tulltariff och hur man i Canada höll en Im- periets köpvecka från kust till kust. Författaren spinner vidare på detta tema och påpekar huru den skotska husmodern hos sin handlar, kan er- hålla det canadensiska mjölet, beromt över hela världen och särskilt ägnat att fylla de högt ställda anspråken på broddkvaliteten i Skottland; cana- densisk skinka, vars delikata smak icke har sin motsvarighet i kontin- tental produkterna; canadensisk ost, canadensisk inlagd lax, frukt och grönsaker. De canadensiska äpplena räknas som bättre än U. S. A:s.

Canadas handelsdelegater tycks gö- ra ett gott arbete.

Fortsätt. sid. 5.